A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2021. október 28.*

„Előzetes döntéshozatal – A természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelme – 92/43/EGK irányelv – A 12. cikk (1) bekezdése – Az egyes állatfajok szigorú védelmére irányuló rendszer – A IV. melléklet a) pontja – *Cricetus cricetus* (mezei hörcsög) – Pihenőhelyek és párzási vagy költőhelyek – Károsítás vagy elpusztítás”

A C-357/20. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Verwaltungsgericht Wien (bécsi közigazgatási bíróság, Ausztria) a Bírósághoz 2020. július 31-én érkezett, 2020. július 10-i határozatával terjesztett elő az

IE

és

a **Magistrat der Stadt Wien**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: A. Arabadjiev, az első tanács elnöke, a második tanács elnökeként eljárva (előadó), I. Ziemele, T. von Danwitz, P. G. Xuereb és A. Kumin bírák,

főtanácsnok: J. Kokott,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a cseh kormány képviseletében M. Smolek, J. Vláčil és L. Dvořáková, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében C. Hermes és M. Noll-Ehlers, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: német.

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről szóló, 1992. május 21-i 92/43/EGK tanácsi irányelv (HL 1992. L 206., 7. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 102. o.; a továbbiakban: élőhelyvédelmi irányelv) 12. cikke (1) bekezdése d) pontjának az értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet IE, egy ingatlanfejlesztő cég munkavállalója és a Magistrat der Stadt Wien (Bécs város önkormányzata, Ausztria) között annak tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, hogy az önkormányzat olyan közigazgatási határozatot fogadott el, amely IE-vel szemben pénzbírságot, illetve a megfizetés elmulasztása esetére szabálysértési elzárást szabott ki amiatt, hogy egy építési munka során károsította és elpusztította az élőhelyvédelmi irányelv IV. mellékletének a) pontjában felsorolt védett állatfajok között szereplő *Cricetus cricetus* (mezei hörcsög) faj pihenőhelyeit, illetve párzási helyeit. Ez a jogvita már szolgált előzetes döntéshozatal iránti kérelem alapjául, amelyről a Bíróság a 2020. július 2-i Magistrat der Stadt Wien (Mezei hörcsög) ítéletben (C-477/19, EU:C:2020:517) határozott.

Jogi háttér

Az uniós jog

3 Az élőhelyvédelmi irányelv 2. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Az irányelv célja, hogy a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelmével hozzájáruljon a biológiai sokféleség biztosításához a [EUM-]Szerződésben érintett tagállamok európai területén belül [helyesen: a tagállamoknak a Szerződés hatálya alá tartozó európai területén belül].

(2) Az irányelvnek megfelelően hozott intézkedések célja a[z uniós] érdekeltségű [helyesen: jelentőségű] természetes élőhelyek, valamint vadon élő állat- és növényfajok kedvező védettségi helyzetének fenntartása, illetve helyreállítása.

(3) Az irányelvnek megfelelően hozott intézkedések figyelembe veszik a gazdasági, társadalmi és kulturális igényeket, valamint a regionális és a helyi sajátosságokat is.”

4 Ezen irányelv 12. cikkének (1) bekezdése a következőket mondja ki:

„A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket a IV. melléklet a) pontjában felsorolt állatfajok természetes elterjedési területükön való szigorú védelmének [helyesen: szigorú védelmére irányuló rendszer bevezetése] érdekében, megtiltva az alábbiakat:

1. e fajok vadon befogott [helyesen: vadon élő] példányainak szándékos befogásának vagy megölésének bármely formája;

2. e fajok szándékos zavarása, különösen párzás [helyesen: szaporodás], utódnevelés, áttelelés és vándorlás idején;

3. vadon élő állatok tojásainak szándékos elpusztítása vagy begyűjtése;

4. párzási, költő- vagy pihenőhelyek károsítása vagy elpusztítása.”

5 Az említett irányelv IV. mellékletének a) pontjában felsorolt, „[Uniós] jelentőségű, szigorú védelmet igénylő” állatfajok között szerepel többek között a *Cricetus cricetus* (mezei hörcsög).

Az osztrák jog

6 Az 1998. augusztus 31-i Wiener Naturschutzgesetz (bécsi tartományi természetvédelmi törvény; Bécsi LGBl., 45/1998.) az alapjogvita tekintetében alkalmazandó változata (a továbbiakban: WNSchG) ülteti át a nemzeti jogba Bécs tartomány (Ausztria) vonatkozásában az élőhelyvédelmi irányelvet.

7 A WNSchG 10. §-a (3) bekezdésének 4. pontja átveszi az élőhelyvédelmi irányelv 12. cikke (1) bekezdése d) pontjának szövegét. Többek között úgy rendelkezik, hogy tilos a szigorúan védett állatok párzási, költő- vagy pihenőhelyeinek károsítása vagy elpusztítása.

8 A WNSchG 10. §-a (3) bekezdése 4. pontjának megsértése esetére előírt szankciókat e törvény 49. §-a (1) bekezdésének 5. pontja határozza meg. Ez utóbbi rendelkezés szerint 21 000 euróig terjedő pénzbírsággal, illetve annak meg nem fizetése esetén négy hétig terjedő szabálysértési elzárással, valamint ismételt szabálysértés esetén 35 000 euróig terjedő pénzbírsággal, illetve a bírság meg nem fizetése esetén hat hétig terjedő szabálysértési elzárással büntetendő az a személy, aki a WNSchG 10. §-a (3) bekezdésének 4. pontját megsértve a szigorúan védett állatfajok párzási, költő- vagy pihenőhelyeit károsítja vagy elpusztítja.

9 A WNSchG 22. §-ának (5) bekezdése szerint az illetékes hatóság akkor engedélyezhet egyedi intézkedéseket, ha a tervezett intézkedés önmagában vagy az illetékes hatóságtól engedélyezni kért más intézkedésekkel együtt nem veszélyezteti jelentős mértékben a védelem célját.

10 A Wiener Naturschutzverordnung melléklete a *Cricetus cricetust* (mezei hörcsög) szigorúan védett állatfajként határozza meg.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

11 Egy ingatlanfejlesztő, IE munkáltatója, építési munkálatokat végzett egy olyan földterületen, amelyen a *Cricetus cricetus* (mezei hörcsög) élőhelye található. E földterület tulajdonosa, akinek tudomása volt e helyzetről, tájékoztatta erről az ingatlanfejlesztőt, aki a munkálatok megkezdése előtt környezetvédelmi szakértőt jelölt ki. Így e szakértő a *Cricetus cricetus* (mezei hörcsög) kotorékának bejáratait feltérképezte, és egy adott sávra vonatkozóan meghatározta, hogy a hörcsögkotorék lakottnak, vagy pedig elhagyottnak tekintendő.

12 A munkálatok kivitelezése előtt az említett ingatlanfejlesztő eltávolíttatta a növényréteget, szabaddá tette az építkezés helyét, és a *Cricetus cricetus* (mezei hörcsög) kotorékának közvetlen közelében építési utat alakított ki (a továbbiakban: kárt okozó intézkedések). Konkrétan a növényréteg eltávolítása azt a célt szolgálta, hogy az építési tevékenység végzésének helyszínén

élő *Cricetus cricetust* (mezei hörcsögöt) a kifejezetten e faj számára fenntartott és védett területekre áttelepítsék. A kárt okozó intézkedések előzetes engedélyezését azonban nem kérték az illetékes hatóságtól, következésképpen erre vonatkozó engedélyt a munkálatok megkezdése előtt nem kaptak. Ezenkívül legalább két kotorékbejáratot elpusztítottak.

13 Bécs város önkormányzata ezért úgy ítélte meg, hogy IE ezen ingatlanfejlesztő alkalmazottjaként felelős a *Cricetus cricetus* (mezei hörcsög) pihenő-, valamint párzási helyeinek károsításáért, illetve elpusztításáért, és a WNSchG 10. §-a (3) bekezdésének 4. pontja alapján pénzbírságot szabott ki vele szemben, amely a bírság meg nem fizetése esetén szabálysértési elzárássá alakítható.

14 IE keresetet indított a Verwaltungsgericht Wien (bécsi közigazgatási bíróság, Ausztria) előtt, amelyben e bírság kiszabását vitatja, többek között azzal az indokkal, hogy egyrészt az érintett kotorékokat a *Cricetus cricetus* (mezei hörcsög) a kárt okozó intézkedések végrehajtásakor nem használta, másrészt pedig hogy ezen intézkedések nem vezettek ezen állatfaj pihenő-, illetve párzási helyeinek károsításához vagy elpusztításához.

15 Ebben az összefüggésben e bíróság 2019. június 12-én kelt első előzetes döntéshozatal iránti kérelmével egy sor, az élőhelyvédelmi irányelv 12. cikke (1) bekezdése d) pontjának értelmezésére vonatkozó kérdést terjesztett a Bíróság elé az e rendelkezés értelmében vett „pihenőhely”, „párzási vagy költőhely”, „károsítás” és „elpusztítás” fogalma tartalmának pontosítása érdekében. A 2020. július 2-i Magistrat der Stadt Wien (Mezei hörcsög) ítéletben (C-477/19, EU:C:2020:517) a Bíróság e kérdések közül az elsőre azt a választ adta, hogy az említett rendelkezést akként kell értelmezni, hogy a „pihenőhelyek” fogalma magában foglalja azokat a pihenőhelyeket is, amelyeket az említett irányelv IV. mellékletének a) pontjában felsorolt védett állatfajok valamelyike – mint a *Cricetus cricetus* (mezei hörcsög) – már nem használ, amennyiben kellően nagy a valószínűsége annak, hogy az említett faj visszatér e pihenőhelyekre, aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata. Ezenkívül ezen ítéletben a Bíróság elfogadhatatlannak nyilvánította a többi kérdést az előzetes döntéshozatal iránti kérelemnek az érintett ténybeli háttér és nemzeti jogi háttér meghatározásával kapcsolatos elégtelensége miatt, valamint azon pontos indokok kifejtésének hiánya miatt, amelyek miatt az uniós jog kért értelmezése szükséges volt a kérdést előterjesztő bíróság számára az alapjogvita megoldásához.

16 E bíróság ilyen körülmények között fordul a Bírósághoz új előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel, amely a tények részletesebb bemutatását tartalmazza, és pontosítja, hogy a „pihenőhely károsítása”, a „pihenőhely elpusztítása”, a „párzási vagy költőhely károsítása” és a „párzási vagy költőhely elpusztítása” a nemzeti szabályozás szerint négy különálló jogsértésnek minősül, amelyeket önállóan kell szankcionálni. Ennélfogva e bíróság az alapjogvita megoldásához szükségesnek tartja a „párzási vagy költőhely” fogalom tartalmának mind térben, mind időben történő meghatározását, valamint a párzási vagy költőhely és/vagy a pihenőhely „károsítása” és „elpusztítása” elhatárolási kritériumainak meghatározását.

17 A kérdést előterjesztő bíróság különösen azt kívánja megtudni, hogy az élőhelyvédelmi irányelv 12. cikke (1) bekezdésének d) pontjában nyújtott védelem kizárólag a *Cricetus cricetus* (mezei hörcsög) kotorékának konkrét lakóhelyére vonatkozik, vagy kiterjed e kotorék környékére is. Ezenkívül, tekintettel az IE által kijelölt magánszakértő és Bécs város önkormányzata szakértői véleménye közötti eltérésekre, a kérdést előterjesztő bíróság hangsúlyozza, hogy tisztázni kell azt a kérdést, hogy a párzási helynek való minősítés szempontjából idő szintjén csak azokat az időszakokat kell figyelembe venni, amikor a *Cricetus cricetus* (mezei hörcsög) konkrétan és ténylegesen a kotorékokban lakik és utódait gondozza, vagy számításba kell venni a vemhességi időt és az esetleges utódnevelés időszakait is.

18 E körülmények között a Verwaltungsgericht Wien (bécsi közigazgatási bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Mi értendő az élőhelyvédelmi irányelv 12. cikke (1) bekezdésének d) pontja értelmében vett »párzási [vagy] költőhely« alatt, és miképpen kell egy »párzási [vagy] költőhelyet« más helyektől térben elhatárolni?

2) Milyen tényezők alapján kell meghatározni, hogy a párzási vagy költőhely fennállása időleges-e, és ha igen, milyen időtartamra korlátozódik?

3) Milyen kritériumok alapján kell meghatározni, hogy egy bizonyos cselekmény vagy mulasztás a párzási vagy költőhely károsítását, illetve elpusztítását eredményezi-e?

4) Milyen kritériumok alapján kell meghatározni, hogy az élőhelyvédelmi irányelv 12. cikke (1) bekezdésének d) pontja értelmében vett »pihenőhely« károsodott-e vagy elpusztult-e?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

19 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy az élőhelyvédelmi irányelv 12. cikke (1) bekezdésének d) pontját akként kell-e értelmezni, hogy az e rendelkezésben említett „párzási [vagy] költőhely” fogalma kizárólag a *Cricetus cricetus* (mezei hörcsög) kotorékait foglalja magában, vagy az kiterjed az e védett állatfaj kotorékai bejáratainak környékére is.

20 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint valamely uniós jogi rendelkezés értelmezésekor nemcsak annak szövegét, hanem összefüggéseit, és annak a szabályozásnak a célkitűzéseit is figyelembe kell venni, amelynek a részét képezi (2020. július 2-i Magistrat der Stadt Wien [Mezei hörcsög] ítélet, C-477/19, EU:C:2020:517, 23. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

21 Először is meg kell jegyezni, hogy az élőhelyvédelmi irányelv 12. cikke (1) bekezdésének d) pontjában foglaltak értelmében a tagállamoknak meg kell tenniük a szükséges intézkedéseket a IV. melléklet a) pontjában felsorolt állatfajok természetes elterjedési területükön való szigorú védelmére irányuló rendszer bevezetése érdekében, megtiltva a párzási, költő- vagy pihenőhelyek károsítását vagy elpusztítását.

22 Ugyanakkor e rendelkezés szövege önmagában nem teszi lehetővé annak meghatározását, hogy az e rendelkezés által a védett állatfaj párzási vagy költőhelyeinek nyújtott védelem kiterjed-e e területek környékére is.

23 Másodszor, ami azt a szövegkörnyezetet illeti, amelybe az élőhelyvédelmi irányelv 12. cikke (1) bekezdésének d) pontja illeszkedik, noha az élőhelyvédelmi irányelv nem tartalmazza a „párzási [vagy] költőhely” fogalmának meghatározását, a Bíróság hangsúlyozta, hogy az e rendelkezésben kimondott tilalom nem közvetlenül az állatfajokra vonatkozik, hanem élőhelyük fontos részeinek védelmére irányul (2020. július 2-i Magistrat der Stadt Wien [Mezei hörcsög] ítélet, C-477/19, EU:C:2020:517, 28. pont).

24 Ebből következik, hogy az ezen irányelv 12. cikke (1) bekezdésének d) pontja által nyújtott szigorú védelem célja annak biztosítása, hogy a védett állatfajok élőhelyének jelentős részeit oly módon óvják meg, hogy többek között a szaporodáshoz szükséges alapvető feltételek adottak legyenek (lásd analógia útján: 2020. július 2-i Magistrat der Stadt Wien [Mezei hörcsög] ítélet, C-477/19, EU:C:2020:517, 29. pont).

25 Márpedig meg kell állapítani, hogy az élőhelyvédelmi irányelv 12. cikke (1) bekezdésének d) pontjában szereplő „párzási [vagy] költőhely” fogalmának az alapeljárás felperese által javasolt olyan értelmezése, amely e fogalom jelentését kizárólag a *Cricetus cricetus* (mezei hörcsög) kotorékaira kívánja korlátozni, kizárhat e védelem alól az e védett állatfaj szaporodásához és utódainak születéséhez szükséges olyan területeket, amelyek e kotorékok környékén helyezkednek el. Az ilyen értelmezés nem lenne alkalmas annak biztosítására, hogy az említett állatfaj élőhelyének fontos részeit oly módon óvják meg, hogy biztosítottak legyenek többek között a szaporodásához szükséges feltételek.

26 E tekintetben a közösségi jelentőségű állatfajoknak a 92/43/EGK élőhelyvédelmi irányelv szerinti szigorú védelméről szóló útmutatóban (végleges változat, 2007. február) a Bizottság pontosítja egyrészt, hogy az élőhelyvédelmi irányelv 12. cikke (1) bekezdésének d) pontját akként kell értelmezni, hogy az a párzási vagy költőhely ökológiai funkcionalitásának megőrzésére irányul, másrészt pedig, hogy azok magukban foglalhatják azokat a területeket, amelyek az udvarláshoz és a párosodáshoz, a fészeképítéshez, illetve a tojásrakás vagy az ellés helyének kiválasztásához, az elléshez vagy tojásrakáshoz, a tojások fejlődéséhez és kikeléséhez szükségesek, valamint a fészkeket vagy ellési helyeket, amennyiben azokat az adott területtől függő fiatal egyedek foglalják el.

27 Ekként abból a szövegkörnyezetből, amelybe az élőhelyvédelmi irányelv 12. cikke (1) bekezdésének d) pontja illeszkedik, az következik, hogy a „párzási [vagy] költőhely” fogalmát akként kell értelmezni, hogy az az ahhoz szükséges valamennyi területet magában foglalja, hogy az érintett állatfaj sikeresen szaporodhasson, ideértve a párzási vagy költőhely környékét is, és ezt az értelmezést ezen irányelv célkitűzései is megerősítik.

28 Harmadszor ugyanis emlékeztetni kell arra, hogy – amint azt a Bíróság a 2020. július 2-i Magistrat der Stadt Wien (Mezei hörcsög) ítéletének (C-477/19, EU:C:2020:517) 18. pontjában kiemelte – az élőhelyvédelmi irányelv célja a 2. cikkének (1) bekezdése értelmében az, „hogy a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelmével hozzájáruljon a biológiai sokféleség biztosításához a tagállamoknak a [z EUM-] Szerződés hatálya alá tartozó európai területén belül”. Ezenkívül ezen irányelv 2. cikkének (2) és (3) bekezdése értelmében az irányelvnek megfelelően hozott intézkedések célja az uniós jelentőségű természetes élőhelyek, valamint vadon élő állat- és növényfajok kedvező védettségi állapotának fenntartása, illetve helyreállítása, és ezen intézkedések figyelembe veszik a gazdasági, társadalmi és kulturális igényeket, valamint a regionális és a helyi sajátosságokat is.

29 Egyébiránt az élőhelyvédelmi irányelv az állatfajok szigorú védelmét többek között a 12. cikkének (1) bekezdésében előírt tilalmakkal szándékozik biztosítani, az e rendelkezésben előírt védelmi rendszernek tehát lehetővé kell tennie a védett állatfajok élőhelyei károsításának vagy elpusztításának tényleges kizárását (lásd ebben az értelemben: 2020. július 2-i Magistrat der Stadt Wien [Mezei hörcsög] ítélet, C-477/19, EU:C:2020:517, 20. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

30 Következésképpen valamely védett állatfaj párzási vagy költőhelye élőhelyvédelmi irányelv 12. cikke (1) bekezdésének d) pontjában előírt védelmének lehetővé kell tennie annak biztosítását, hogy azok hozzájáruljanak ezen állatfaj kedvező védettségi állapotának fenntartásához vagy helyreállításához abban az értelemben, hogy e védelem biztosítja ökológiai funkciójuk állandóságát.

31 Márpedig ezzel a célkitűzéssel nem lenne összeegyeztethető, ha valamely védett állatfaj párzási vagy költőhelyének környékét megfosztanák a védelemtől, mivel azok szükségesnek bizonyulhatnak annak biztosításához, hogy ezen állatfaj sikeresen szaporodhasson.

32 A jelen ügyben nem vitatott, hogy a kárt okozó intézkedések a *Cricetus cricetus* (mezei hörcsög) kotorékának bejárata környékén az érintett növényréteg kivonásából, az építkezés helyének felszabadításából, egy építési út kiépítéséből és egy parkolónak közvetlenül e kotorék bejárata közelében való építéséből álltak.

33 E körülmények között, és amint az kitűnik mind abból a szövegkörnyezetből, amelybe az élőhelyvédelmi irányelv 12. cikke (1) bekezdése d) pontja illeszkedik, mind pedig az általa követett célkitűzésekből, meg kell állapítani, hogy valamely védett állatfaj párzási vagy költőhelyének e rendelkezés által előírt védelmét megfosztanák hatékony érvényesülésétől, ha az e terület környékén végzett emberi tevékenységek célja vagy hatása az lenne, hogy ez az állatfaj nem látogatja többé az érintett párzási vagy költőhelyet, aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

34 A fenti megfontolások összességére tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy az élőhelyvédelmi irányelv 12. cikke (1) bekezdésének d) pontját akként kell értelmezni, hogy az e rendelkezésben említett „párzási [vagy] költőhely” fogalma e hely környékét is magában foglalja, amennyiben az szükségesnek bizonyul annak lehetővé tételéhez, hogy az ezen irányelv IV. mellékletének a) pontjában említett védett állatfajok, mint amilyen a *Cricetus cricetus* (mezei hörcsög) sikeresen szaporodjon.

A második kérdésről

35 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy az élőhelyvédelmi irányelv 12. cikke (1) bekezdésének d) pontját akként kell-e értelmezni, hogy a védett állatfajok párzási vagy költőhelyeinek e rendelkezés által biztosított védelme időben korlátozott.

36 A Bíróság rendelkezésére álló ügyiratokból kitűnik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság közelebbről arra keresi a választ, hogy ez a védelem kizárólag azokra az időszakokra terjed-e ki, amikor a *Cricetus cricetus* (mezei hörcsög) konkrétan és ténylegesen e kotorékokban lakik, illetve amikor e védett állatfaj ott utódait gondozza, vagy e védelem alkalmazandó a vemhességi időszakra és az esetleges utódnevelési időszakra is.

37 E kérdés megválaszolásához ki kell emelni, hogy a Bíróság a 2020. július 2-i Magistrat der Stadt Wien (Mezei hörcsög) ítéletben (C-477/19, EU:C:2020:517) pontosította az élőhelyvédelmi irányelv 12. cikke (1) bekezdésének d) pontja értelmében vett „pihenőhely” fogalmának tartalmát. Így e rendelkezés szó szerinti, rendszertani és teleologikus értelmezése alapján a Bíróság e fogalom időbeli tartalmának tág értelmezését fogadta el, ami azt jelenti, hogy az érintett állatfaj

pihenőhelyeinek védelme kiterjed azokra a pihenőhelyekre is, amelyeket ezen állatfaj már nem használ, amennyiben kellően nagy a valószínűsége annak, hogy az említett állatfaj visszatér e pihenőhelyekre.

38 A jelen ítélet 24., 29. és 30. pontjában szereplő, az élőhelyvédelmi irányelv 12. cikke (1) bekezdésének d) pontjában biztosított szigorú védelemre vonatkozó megfontolásokra tekintettel e tág értelmezést kell elfogadni az e rendelkezésben említett párzási vagy költőhelyek védelmének időbeli terjedelmét illetően is.

39 Ebből az következik, hogy az e rendelkezés által nyújtott szigorú védelem biztosítása érdekében valamely védett állatfaj párzási vagy költőhelyének mindaddig védelemben kell részesülnie, amíg ez szükséges ahhoz, hogy ezen állatfaj sikeresen szaporodhasson, így e védelem kiterjed azokra a párzási vagy költőhelyekre is, amelyeket ezen állatfaj már nem használ, amennyiben kellően nagy a valószínűsége annak, hogy az említett állatfaj visszatér e helyekre, aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

40 Ezt a következtetést egyébként megerősíti a jelen ítélet 26. pontjában említett útmutató-dokumentum olvasata is, amelyben a Bizottság pontosítja, hogy a párzási vagy költőhelyek valamely védett állatfaj életciklusa során döntő fontosságúak, és a faj fennmaradásához szükséges globális élőhely igen jelentős részét képezik, így e helyeket védeni kell még akkor is, ha azokat nem használják, de nagy a valószínűsége annak, hogy az érintett állatfaj visszatér e helyekre.

41 Következésképpen meg kell állapítani, hogy az élőhelyvédelmi irányelv 12. cikke (1) bekezdésének d) pontját nem lehet úgy értelmezni, hogy valamely védett állatfaj párzási vagy költőhelyének e rendelkezés által előírt védelme arra az időszakra korlátozódik, amikor e védett állatfaj konkrétan és ténylegesen e kotorékokban lakik, illetve amikor ott esetlegesen utódait gondozza.

42 Az e rendelkezésben előírt védelmi rendszer végrehajtása érdekében a kérdést előterjesztő bíróság feladata tehát, hogy megvizsgálja különösen a *Cricetus cricetus* (mezei hörcsög) párzási helyei ökológiai funkcionalitásának megőrzése címén azt, hogy kellően nagy-e a valószínűsége annak, hogy e védett állatfaj az előző pontban említett időszakokon kívül visszatér e helyekre annak érdekében, hogy ott szaporodjon.

43 A fenti megfontolások összességére tekintettel a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy az élőhelyvédelmi irányelv 12. cikke (1) bekezdésének d) pontját akként kell értelmezni, hogy valamely védett állatfaj párzási vagy költőhelyének mindaddig védelemben kell részesülnie, amíg ez szükséges ahhoz, hogy ezen állatfaj sikeresen szaporodhasson, így e védelem kiterjed azokra a párzási vagy költőhelyekre is, amelyeket ezen állatfaj már nem használ, amennyiben kellően nagy a valószínűsége annak, hogy az említett állatfaj visszatér e helyekre.

A harmadik és a negyedik kérdésről

44 Harmadik és negyedik kérdésével, amelyeket célszerű együttesen vizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében az élőhelyvédelmi irányelv 12. cikke (1) bekezdésének d) pontja értelmében vett „károsítás” és „elpusztítás” fogalmának értelmezését kéri.

45 A kérdést előterjesztő bíróság közelebbről annak meghatározását várja, hogy a kárt okozó intézkedések valamely párzási vagy költőhely és/vagy pihenőhely e rendelkezés értelmében vett „károsításának” vagy „elpusztításának” minősülnek-e.

46 E tekintetben meg kell állapítani, hogy az élőhelyvédelmi irányelv nem tartalmazza e fogalmak meghatározását, amelyeket tehát az általános nyelvhasználatban elfogadott kifejezések szokásos jelentésének megfelelően kell értelmezni, figyelembe véve azon szövegkörnyezetet, amelyben e kifejezéseket használják, és azon szabályozás célkitűzéseit, amelynek az említett kifejezések a részét képezik (lásd ebben az értelemben: 2020. október 1-jei Staatssecretaris van Financiën [Afrodiziákumokra vonatkozó kedvezményes héamérték] ítélet, C-331/19, EU:C:2020:786, 24. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

47 Mindenekelőtt, ami a „károsítás” és a „elpusztítás” kifejezések általános nyelvhasználatban elfogadott szokásos jelentését illeti, meg kell állapítani, hogy e kifejezések egyrészt a fokozatos romlásra, ideértve a fokozatos gyengülést is, másrészt a megsemmisítésre vonatkoznak.

48 Ezt követően, ami azt a szövegkörnyezetet illeti, amelybe az élőhelyvédelmi irányelv 12. cikke (1) bekezdésének d) pontja illeszkedik, a jelen ítélet 26. pontjában említett bizottsági útmutatóból kitűnik, hogy a károsítást úgy lehet meghatározni, mint olyan, az élőhelyet, párzási, költő- vagy pihenőhelyet érintő fizikai állapot rontását, amely az elpusztítással ellentétben lassan és fokozatosan is bekövetkezhet, így csökkentve a terület vagy a hely ökológiai funkcionalitását, de nem vezethet azonnal e funkcionalitás elvesztéséhez, ugyanakkor hátrányosan befolyásolja a funkcionalitást a jelen lévő ökológiai elemek minősége vagy mennyisége tekintetében, és idővel a funkcionalitás teljes elvesztését okozhatja.

49 Ezenkívül emlékeztetni kell arra, hogy a párzási vagy költőhelyek és a pihenőhelyek károsítását vagy elpusztítását okozó tevékenységek e rendelkezésben kimondott tilalma, az említett irányelv 12. cikke (1) bekezdésének d) pontjában foglaltaktól ellentétben, nem korlátozódik a szándékos tevékenységekre (lásd ebben az értelemben: 2020. július 2-i Magistrat der Stadt Wien [Mezei hörcsög] ítélet, C-477/19, EU:C:2020:517, 27. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

50 Végül az élőhelyvédelmi irányelv által követett célt illetően emlékeztetni kell arra is, hogy az – amint az a jelen ítélet 29. pontjában említésre került – az állatfajok szigorú védelmének biztosítására irányul, többek között az irányelv 12. cikkének (1) bekezdésében előírt tilalmak révén.

51 E szigorú védelmi rendszerre tekintettel meg kell állapítani, hogy a párzási, költő- vagy pihenőhely ökológiai funkcionalitása veszélyeztetésének mértéke – legyen e veszélyeztetés akár szándékos, akár nem – döntő szempont egyrészt az e párzási, költő- vagy pihenőhely károsítását, másrészt az azok elpusztítását okozó tevékenység közötti különbségtétel szempontjából.

52 Különösen azt kell garantálni, hogy valamely védett állatfaj párzási, költő- és pihenőhelyeit ne károsítsák vagy semmisítsék meg az emberi tevékenységek, ekként azok továbbra is biztosítsák az ahhoz szükséges feltételeket, hogy ezen állatfaj ott pihenhessen vagy sikeresen szaporodhasson. Az ilyen vizsgálatnak figyelembe kell vennie minden egyes érintett állatfaj – amelyhez a szóban forgó egyed tartozik – sajátos ökológiai igényeit, valamint ezen állatfajnak az érintett párzási, költő- vagy pihenőhelyet használó egyedeinek szintjén fennálló helyzetet.

53 A jelen ügyben az élőhelyvédelmi irányelv 12. cikke (1) bekezdése d) pontjának alkalmazása céljából a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia, hogy a kárt okozó intézkedések alkalmasak voltak-e ezen élőhelyek ökológiai funkcionalitásának fokozatos csökkentésére vagy ezen élőhelyek ökológiai funkcionalitásának teljes megszüntetésére.

54 A fenti megfontolások összességére tekintettel a harmadik és a negyedik kérdésre azt a választ kell adni, hogy az élőhelyvédelmi irányelv 12. cikke (1) bekezdésének d) pontját akként kell értelmezni, hogy az e rendelkezésben szereplő „károsítás” és „elpusztítás” fogalmát akként kell értelmezni, hogy azok valamely védett állatfaj párzási, költő vagy pihenőhelye ökológiai funkcionalitásának fokozatos csökkenését, illetve e funkcionalitás teljes elvesztését jelölik, függetlenül attól, hogy e veszélyeztetés szándékos-e, vagy sem.

A költségekről

55 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

1) A természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről szóló, 1992. május 21-i 92/43/EGK tanácsi irányelv 12. cikke (1) bekezdésének d) pontját akként kell értelmezni, hogy az e rendelkezésben említett „párzási [**vagy**] **költőhely” fogalma e hely környékét is magában foglalja, amennyiben az szükségesnek bizonyul annak lehetővé tételéhez, hogy az ezen irányelv IV. mellékletének a) pontjában említett védett állatfajok, mint amilyen a *Cricetus cricetus* (mezei hörcsög), sikeresen szaporodjon**.

2) A 92/43 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének d) pontját akként kell értelmezni, hogy valamely védett állatfaj párzási vagy költőhelyének mindaddig védelemben kell részesülnie, amíg ez szükséges ahhoz, hogy ezen állatfaj sikeresen szaporodhasson, így e védelem kiterjed azokra a párzási vagy költőhelyekre is, amelyeket ezen állatfaj már nem használ, amennyiben kellően nagy a valószínűsége annak, hogy az említett állatfaj visszatér e helyekre.

3) A 92/43 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének d) pontját akként kell értelmezni, hogy az e rendelkezésben szereplő „károsítás” és „elpusztítás” fogalmát úgy kell értelmezni, hogy azok valamely védett állatfaj párzási, költő- vagy pihenőhelye ökológiai funkcionalitásának fokozatos csökkenését, illetve e funkcionalitás teljes elvesztését jelölik, függetlenül attól, hogy e veszélyeztetés szándékos-e, vagy sem.

Aláírások